

Glavni tajnik ISO-a Sergio Mujica prvi put u službenom posjetu HZN-u

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme sa
stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 18. 2026.
ISSN 1847-4217
URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač:	Hrvatski zavod za norme MB: 1957406 OIB: 76844168802 Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb Telefon: 01/610 60 95 Telefax: 01/610 93 21
Glavni urednik:	Ana Marija Boljanović, ravnateljica HZN-a
Pomoćnik glavnog urednika:	Sandra Knežević
Tehnički urednik:	Sandra Knežević
Uredništvo:	Danijela Novota Krajnović, Ivo Andreis, Marina Babić, Melanija Grubić Sutara, Tatjana Majić, Mirjana Fijolić
Lektura:	Kristian Lewis
Grafička priprema:	Sandra Knežević, Senka Galenić
Izlazi:	mjesečno
Datum objave:	2026-07-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskoga zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Poštovani čitatelji!

Pred vama je sedmi broj službenoga glasila Hrvatskoga zavoda za norme u 2026. godini.

Hrvatski zavod za norme ugostio je glavnog tajnika Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO) Sergija Mujicu, čiji je službeni posjet Hrvatskoj važan trenutak za hrvatsku normizacijsku zajednicu. Riječ je o prvom posjetu glavnog tajnika ISO-a hrvatskom nacionalnom normirnom tijelu od osnutka Republike Hrvatske, čime je dodatno potvrđena uloga i međunarodna prepoznatljivost HZN-a kao aktivnog člana globalne normizacijske zajednice. Posjet je bio prigoda za radni sastanak o jačanju suradnje ISO-a i HZN-a s posebnim naglaskom na ulogu međunarodnih norma u ostvarivanju održive budućnosti.

Od 22. do 30. lipnja 2026. trajala je europska kampanja *Meeting Standards*, inicijativa posvećena malim i srednjim poduzećima i njihovoj ulozi u normizaciji. Kao i prethodnih godina, u kampanju se uključio i Hrvatski zavod za norme predstavljajući rad svojih članova u tehničkim odborima te iskustva stručnjaka koji aktivno sudjeluju u razvoju norma na nacionalnoj i europskoj razini. U sklopu ovogodišnje kampanje HZN donosi intervju s jednim od članova tehničkih odbora koji će iz prve ruke podijeliti iskustva sudjelovanja u normizaciji te objasniti kako je uključenost u rad odbora doprinijela profesionalnom i poslovnom razvoju.

Kao u svakom broju, u rubrici se nalazi tablica u kojoj je dan brojčani prikaz članstva u Hrvatskom zavodu za norme.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija objavljujemo zanimljivosti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

Iz IEC-a donosimo prijevod članka *Solar power on the rise* koji naglašava važnost norma koje podupiru sigurne, pouzdane i inovativne solarne fotonaponske instalacije s obzirom na značajan godišnji porast proizvodnje solarne energije u 2025. godini.

Objavljen je Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2025. godinu. Dostupan je u potpuno digitalnom formatu, čime se osigurava pristupačno i ugodno čitanje te odražava trajna predanost CEN-a i CENELEC-a održivosti.

Irska preuzima predsjedanje Vijećem Europske unije. CEN i CENELEC, zajedno s irskim članom, Nacionalnim institutom za norme Irske (NSAI), srdačno pozdravljaju početak ovog važnog poglavlja za Europu.

Donosimo i prijevod objave *ETSI standards make Digital Wallets work for 450 million Europeans* preuzetoj s ETSI-jeve mrežne stranice o prvim ETSI-jevim normama koje podupiru europsku lisnicu za digitalni identitet.

Ugodno čitanje!

Sadržaj 7/2026

Proslov

Novosti iz HZN-a

- Glavni tajnik ISO-a Sergio Mujica prvi put u službenom posjetu HZN-u 4
- O kampanji *Meeting Standards* 8
- *Meeting Standards*: Kako hrvatski poduzetnici doprinose razvoju europskih norma? 10
- Objavljen hrvatski prijevod norme HRN EN 60038:2011 13
- Članovi Hrvatskoga zavoda za norme 14
- Odluke Upravnog vijeća i ravnateljice vezane uz članstvo u HZN-u 15

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

ISO

- NAJAVA: Godišnja skupština ISO-a 16

IEC

- Solarna energija u porastu 17

CEN i CENELEC

- Objavljen je Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2025. godinu 18
- Norme podupiru konkurentnu i sigurnu Europu utemeljenu na vrijednostima:
CEN i CENELEC pozdravljaju irsko predsjedanje Vijećem EU-a 19
- CEN i CENELEC pozdravljaju Institut za normizaciju Moldavije (ISM) kao novog člana 21
- EN 18120: Europa postavlja novo mjerilo za plastičnu ambalažu za recikliranje 22
- Nova norma o ugljikovu otisku i emisijama stakleničkih plinova električnih i elektroničkih proizvoda 24

ETSI

- ETSI-jeve norme omogućuju funkcioniranje digitalnih lisnica za 450 milijuna Europljana 25

Naslovnica: Glavni tajnik ISO-a Sergio Mujica prvi put u službenom posjetu HZN-u (foto: HZN)
HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A40)

ISSN 1847-4217

Glavni tajnik ISO-a Sergio Mujica prvi put u službenom posjetu HZN-u

Pripremile: Ana Marija Boljanović, Mirjana Fijolić i Ksenija Janaček
Foto: HZN

Sergio Mujica, glavni tajnik ISO-a

Hrvatski zavod za norme (HZN) ugostio je glavnog tajnika Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO) Sergija Mujicu, čiji je službeni posjet Hrvatskoj važan trenutak za hrvatsku normizacijsku zajednicu. Riječ je o prvom posjetu glavnog tajnika ISO-a hrvatskom nacionalnom normirnom tijelu od osnutka Republike Hrvatske, čime je dodatno potvrđena uloga i međunarodna prepoznatljivost HZN-a kao aktivnog člana globalne normizacijske zajednice.

Posjet je bio prigoda za radni sastanak o jačanju suradnje ISO-a i HZN-a s posebnim naglaskom na ulogu međunarodnih norma u ostvarivanju održive budućnosti. Istaknuto je kako međunarodne norme svakodnevni život čine jednostavnijim, sigurnijim i boljim. One su ključan pokretač globalne trgovine i ekonomskoga rasta koji istodobno potiče inovacije te promiče zdravlje i sigurnost građana.

Na radnom sastanku sudjelovali su Goran Romek, državni tajnik Ministarstva gospodarstva i predsjednik Upravnoga vijeća Hrvatskoga zavoda za norme te ravnateljica dr. sc. Ana Marija Boljanović sa zaposlenicima HZN-a, stručnjacima iz različitih područja normizacije i članovima tehničkih odbora, koji svojim radom aktivno sudjeluju u razvoju i primjeni hrvatskih, europskih i međunarodnih norma.

Ana Marija Boljanović, ravnateljica HZN-a i Sergio Mujica, glavni tajnik ISO-a

Posebnu vrijednost sastanku dali su i predstavnici hrvatskog sustava kvalitete iz gospodarstva i akademske zajednice, stručnjaci uključeni u rad tehničkih odbora HZN-a te predstavnici Hrvatske akreditacijske agencije i Državnog zavoda za mjeriteljstvo, koji su svojim sudjelovanjem pridonijeli razmjeni iskustava i raspravi o budućnosti normizacije, akreditacije i mjeriteljstva u Hrvatskoj.

U povodu ovoga susreta ravnateljica Hrvatskoga zavoda za norme dr. sc. Ana Marija Boljanović izjavila je:

„Iznimno nam je zadovoljstvo što je gospodin Mujica u svoj raspored uvrstio i posjet Zagrebu. Činjenica da je ovo prvi posjet jednog glavnog tajnika ISO-a našem Zavodu od neovisnosti Hrvatske za mene i za sve djelatnike HZN-a predstavlja izniman poticaj i potvrdu da smo ravnopravan partner u oblikovanju globalnih normizacijskih tijekova.“

To ima posebnu težinu u kontekstu zajedničkih aktivnosti koje ISO provodi s Europskim odborom za normizaciju (CEN). Budući da je HZN punopravni član obiju organizacija, naša je uloga osigurati da se glas hrvatskih stručnjaka jasno čuje na globalnoj razini. Razgovori koje smo vodili potvrđuju da aktivnim sudjelovanjem u donošenju međunarodnih norma izravno jačamo konkurentnost našega gospodarstva, pružajući snažnu potporu procesima zelene i digitalne tranzicije.“

U pozdravnom govoru državni tajnik i predsjednik Upravnog vijeća HZN-a gospodin Goran Romek također je naglasio važnost ovog posjeta te istaknuo ulogu normizacije u suvremenom društvu:

„Danas imamo privilegiju ugostiti uglednog gosta, gospodina Sergija Mujicu, čije vodstvo snažno oblikuje globalni sustav normizacije. ISO-ove norme temelj su suvremenog poslovanja i ključan alat za održivi razvoj u globalnom gospodarstvu. One pružaju zajednički jezik te okvir kvalitete, sigurnosti i učinkovitosti koji omogućuje nesmetano funkcioniranje tržišta, jača povjerenje te potiče konkurentnost i inovacije. Radujemo se daljnjem jačanju suradnje unutar međunarodnog normizacijskog sustava, a posebnu zahvalnost želim uputiti djelatnicima HZN-a na njihovu nesebičnom stručnom radu i predanosti kojima svakodnevno doprinose razvoju i visokoj kvaliteti našeg normizacijskog sustava.“

Hrvatski stručnjaci – važna karika u oblikovanju budućih međunarodnih norma

Tijekom radnoga posjeta glavni tajnik ISO-a upoznao se s radom i postignućima HZN-a pri čemu je istaknuta važnost snažnijeg uključivanja hrvatskih stručnjaka u rad međunarodnih tehničkih odbora.

Hrvatski zavod za norme kao punopravan član ISO-a nastaviti će predanim radom svojih zaposlenika i njihovom stručnošću osiguravati platformu putem koje hrvatski stručnjaci, industrija i institucije mogu aktivno sudjelovati u oblikovanju globalnih norma.

Norme kao temelj održivog razvoja i konkurentnosti gospodarstva

Tijekom sastanka posebno su istaknute aktivnosti Hrvatskog zavoda za norme, njegova uloga u europskom i međunarodnom sustavu normizacije te budući izazovi s kojima se suočavaju nacionalna normirna tijela u vremenu ubrzanih tehnoloških i društvenih promjena.

Kao punopravni član Međunarodne organizacije za normizaciju HZN predstavlja ISO u Republici Hrvatskoj te hrvatskim stručnjacima, gospodarstvu i institucijama pruža platformu za aktivno sudjelovanje u oblikovanju europskih i međunarodnih norma.

Glavni tajnik ISO-a Sergio Mujica istaknuo je važnost međunarodnih norma u stvaranju održive budućnosti te njihovu povezanost s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda (SDG).

Vizija ISO-a temelji se na uvjerenju da međunarodne norme čine život jednostavnijim, sigurnijim i boljim, a istodobno predstavljaju važan pokretač međunarodne trgovine, gospodarskog rasta, inovacija te zaštite zdravlja i sigurnosti građana.

Prema Izvješću o svjetskom razvoju Svjetske banke za 2025. godinu „Norme za razvoj“ (*World Development Report 2025: Standards for Development*), međunarodne norme predstavljaju skrivene temelje prosperiteta te ključne pokretače održivog i uključivog razvoja.

Odgovor na globalne promjene – digitalna transformacija i nove tehnologije

Sudionici sastanka razgovarali su o četiri ključna pokretača promjena koji oblikuju budućnost međunarodne normizacije: gospodarskim pritiscima, ubrzanom tehnološkom razvoju, rastućim očekivanjima društva i okolišnim izazovima.

U tom kontekstu HZN aktivno prati europske i međunarodne aktivnosti povezane s digitalnom transformacijom normizacije, uključujući razvoj novih digitalnih alata, primjenu umjetne inteligencije i nove mogućnosti koje pružaju platforme poput ISO-ova OSD-a. Istaknuto je kako će uporaba umjetne inteligencije u razvoju norma u budućnosti zasigurno rasti, ali da konačnu provjeru i potvrdu sadržaja moraju i dalje osiguravati stručnjaci uključeni u rad tehničkih odbora.

Posebna pozornost posvećena je ulozi norma u provedbi javnih politika. Norme su danas sve češće sastavni dio propisa i regulatornih okvira diljem svijeta, a nacionalna normirna tijela imaju važnu ulogu u povezivanju potreba gospodarstva, javnih institucija i donositelja politika.

Jačanje hrvatskog doprinosa europskoj i međunarodnoj normizaciji

Jedna od ključnih tema razgovora bila je potreba za snažnijim uključivanjem hrvatskih stručnjaka u rad europskih i međunarodnih tehničkih odbora. Aktivno sudjelovanje stručnjaka omogućuje da se interesi hrvatskog gospodarstva, industrije i društva bolje zastupaju pri oblikovanju budućih norma.

Članovi tehničkih odbora HZN-a, zaposlenici Zavoda i gosti sastanka istaknuli su kako postoji prostor za veće uključivanje predstavnika hrvatskog gospodarstva i javnih institucija u normizacijske aktivnosti. Sudjelovanje u radu međunarodnih tehničkih odbora nije samo doprinos razvoju norma, već i prilika za prijenos znanja, umrežavanje i povećanje konkurentnosti hrvatskih organizacija.

Posebno je naglašena važnost privlačenja mladih stručnjaka u područje normizacije. Nova generacija stručnjaka donosi digitalne kompetencije, inovativne pristupe i znanja potrebna za razvoj novih područja poput umjetne inteligencije, digitalnog proizvodnog lista (*Digital Product Passport*) i drugih tehnologija budućnosti. Iako HZN provodi aktivnosti usmjerene prema studentima i novim članovima tehničkih odbora, izazov ostaje motivirati mlade stručnjake za dugoročnije uključivanje u normizacijski sustav.

Nove prilike za održivost normizacijskog sustava

Razgovaralo se i o budućim modelima održivog financiranja nacionalnih normirnih tijela te mogućnostima dodatnog razvoja usluga povezanih s normama. U vremenu brzih promjena nacionalna tijela trebaju pronalaziti nove načine kako približiti norme korisnicima i razvijati nove vrijednosti za gospodarstvo.

Pritom je istaknuto kako različite zemlje, ovisno o nacionalnim okolnostima, mogu razvijati nove poslovne modele – od pružatelja pristupa normama do razvijatelja digitalnih portfelja, stručnih usluga i integriranih rješenja.

U raspravi je posebno istaknuta važnost dostupnosti norma koje imaju javnu ulogu.

Harmonizirane europske norme navedene u zakonodavstvu EU-a imaju posebnu pravnu ulogu, a HZN je omogućio besplatan pristup za više od 400 harmoniziranih norma hrvatskoj javnosti.

Aktivnim sudjelovanjem u donošenju i primjeni međunarodnih norma HZN izravno doprinosi konkurentnosti hrvatskog gospodarstva te pruža snažnu podršku zelenoj i digitalnoj tranziciji. Kao punopravni član ISO-a HZN će i dalje biti poveznica između hrvatskih stručnjaka, gospodarstva, institucija i međunarodne normizacijske zajednice, stvarajući prostor za aktivno sudjelovanje Hrvatske u oblikovanju norma koje definiraju budućnost.

Hrvatska je punopravna članica Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO) od 1. srpnja 2005. godine. Hrvatsku u ISO-u predstavlja Hrvatski zavod za norme (HZN) sa sjedištem u Ulici grada Vukovara 78 u Zagrebu.

Posebnu pozornost HZN trenutačno usmjerava na novo izdanje norme ISO 9001, najpoznatije međunarodne norme za sustave upravljanja kvalitetom, čija se objava očekuje potkraj 2026. godine.

ISO 9001 već desetljećima pomaže organizacijama diljem svijeta u osiguravanju kvalitete, povećanju zadovoljstva korisnika i kontinuiranom poboljšavanju poslovanja.

Za Hrvatsku ova norma ima i posebno značenje – upravo je HRN EN ISO 9001 bila prva međunarodna norma prevedena i objavljena na hrvatskom jeziku nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, 1996. godine, čime je počeo sustavan proces približavanja međunarodnih norma hrvatskim korisnicima.

POPULARNE HRVATSKE NORME

Norme iz područja upravljanja kvalitetom, energijom, sigurnošću hrane, rizicima, okolišem i društvenom odgovornošću među najprepoznatljivijim su normama koje organizacijama pružaju provjerene smjernice za unapređenje poslovnih procesa, povećanje učinkovitosti i održivi razvoj.

Najčešće primjenjivane norme:

- **HRN EN ISO 9000 – Upravljanje kvalitetom**
Temeljna norma za razumijevanje načela sustava upravljanja kvalitetom.
- **HRN EN ISO 14000 – Upravljanje okolišem**
Smjernice za učinkovito upravljanje okolišnim aspektima poslovanja i smanjenje utjecaja na okoliš.
- **HRN EN ISO 50001 – Upravljanje energijom**
Pomaže organizacijama u poboljšanju energetske učinkovitosti i smanjenju potrošnje energije.
- **HRN EN ISO 22000 – Sigurnost hrane**
Osigurava sustavan pristup upravljanju rizicima u lancu opskrbe hranom.
- **HRN ISO 31000 – Upravljanje rizikom**
Pruž smjernice za prepoznavanje, procjenu i upravljanje rizicima u organizacijama.
- **HRN ISO 26000 – Društvena odgovornost**
Smjernice za odgovorno poslovanje i uključivanje načela društvene odgovornosti u strategiju organizacije.

MEETING STANDARDS

Norme nisu birokracija. One su poslovna prednost.

Europska kampanja Meeting Standards ponovno stavlja male i srednje poduzetnike za isti stol s onima koji oblikuju tržište

Može li jedna norma pomoći tvrtki da lakše izvozi, stekne povjerenje kupaca i bude konkurentnija?

Odgovor je – može. Upravo zato od 22. do 30. lipnja 2026. traje europska kampanja [Meeting Standards](#), inicijativa posvećena malim i srednjim poduzećima i njihovoj ulozi u normizaciji.

Kampanju provodi *Small Business Standards* (SBS), europska organizacija koja zastupa interese malih i srednjih poduzeća u procesu izrade norma. Cilj je približiti poduzetnicima svijet norma i pokazati kako one nisu samo tehnički dokumenti, već alat za rast, inovacije i pristup tržištu.

Kao i prethodnih godina, u kampanju se uključio i **Hrvatski zavod za norme (HZN)** predstavljajući rad svojih članova u tehničkim odborima te iskustva stručnjaka koji aktivno sudjeluju u razvoju norma na nacionalnoj i europskoj razini.

Zašto su norme važne za poduzetnike?

Poduzetnici se svakodnevno susreću s izazovima kvalitete, sigurnosti, digitalizacije, održivosti i pristupa novim tržištima. Norme pomažu u pronalaženju zajedničkog jezika između proizvođača, kupaca, regulatora i poslovnih partnera.

Njihova primjena može donijeti:

- veću vjerodostojnost i povjerenje kupaca
- lakši pristup domaćim i međunarodnim tržištima
- učinkovitije poslovne procese
- smanjenje troškova i rizika
- bolje pozicioniranje u javnoj nabavi i međunarodnim projektima.

„Norme ne određuju samo kako nešto proizvodimo ili pružamo uslugu. One određuju i koliko ćemo biti konkurentni na tržištu.”

Tko oblikuje norme?

Sudjelovanje u normizaciji nije trošenje vremena – to je ulaganje u budućnost poslovanja.

Iako se često smatra da norme nastaju iza zatvorenih vrata velikih institucija i korporacija, stvarnost je drukčija.

Norme nastaju suradnjom stručnjaka iz gospodarstva, akademske zajednice, javne uprave, potrošačkih organizacija i drugih zainteresiranih dionika. Upravo zato sudjelovanje malih i srednjih poduzeća ima posebno značenje – ono osigurava da budu zastupljene potrebe i iskustva gospodarstva koje čini okosnicu europskog tržišta.

HZN-ovi tehnički odbori – mjesto na kojem poduzetnici mogu utjecati na buduća pravila tržišta

Norme ne nastaju same od sebe. Stvaraju ih stručnjaci koji poznaju izazove tržišta.

Radom u tehničkim odborima HZN-a stručnjaci iz hrvatskih tvrtki imaju priliku sudjelovati u izradi i komentiranju norma koje će sutra oblikovati njihove sektore.

Sudjelovanje omogućuje:

- pravodobni uvid u buduće zahtjeve tržišta
- povezivanje s vodećim stručnjacima
- razmjenu znanja i iskustava
- utjecaj na sadržaj budućih norma.

Iskustva iz prakse

U sklopu ovogodišnje kampanje HZN donosi intervju s jednim od članova tehničkih odbora koji će iz prve ruke podijeliti iskustva sudjelovanja u normizaciji te objasniti kako je uključenost u rad odbora doprinijela profesionalnom i poslovnom razvoju.

Takve priče najbolje pokazuju da normizacija nije apstraktan proces, nego konkretna prilika za razvoj stručnosti, jačanje konkurentnosti i stvaranje novih poslovnih prilika.

SBS Awards 2026: priznanje onima koji mijenjaju pravila igre

Ovogodišnja kampanja donosi i novo europsko priznanje – **SBS Awards 2026**.

Nagradama će se odati priznanje stručnjacima i normama koje su ostvarile značajan pozitivan utjecaj na mala i srednja poduzeća.

Dodjeljivat će se u dvije kategorije:

- **SBS Expert of the Year**

Priznanje pojedincima koji su svojim radom doprinijeli uključivanju MSP-a u europsku normizaciju.

- **Standard of the Year**

Priznanje normama koje su dokazano pomogle malim i srednjim poduzećima u rastu, inovacijama ili jačanju konkurentnosti.

„Najbolje norme nisu one koje samo postavljaju pravila, već one koje stvaraju nove prilike za poduzetnike.”

Budućnost norma oblikujemo zajedno

[Meeting Standards](#) danas je prerastao u europski pokret koji povezuje tisuće poduzetnika, stručnjaka i organizacija. Njegova poruka ostaje jednostavna: mala i srednja poduzeća ne trebaju samo primjenjivati norme – ona trebaju sudjelovati u njihovu stvaranju.

Oni koji sudjeluju u oblikovanju pravila tržišta, bolje su pripremljeni za njegovu budućnost.

MEETING STANDARDS AN INITIATIVE OF Small Business Standards

Jeste li znali?

- Više od 99 % svih poduzeća u Europskoj uniji čine mala i srednja poduzeća.
- Upravo zato njihovo sudjelovanje u normizaciji ima ključnu ulogu.

5 razloga za uključivanje u rad HZN-ovih tehničkih odbora

1. Rani pristup informacijama.
2. Utjecaj na sadržaj norma.
3. Jačanje stručnog ugleda.
4. Umrežavanje s ekspertima.
5. Veća konkurentnost tvrtke.

www.meetingstandards.eu

Co-financed by the European Union and EFTA

Meeting Standards: Kako hrvatski poduzetnici doprinose razvoju europskih norma?

Razgovarala: Mirjana Fijolić
Foto: HZN

Hrvatski zavod za norme uključen je u europsku kampanju **Meeting Standards**, koju provodi **Small Business Standards (SBS)**, a koja promiče važnost norma i potiče aktivnije uključivanje malih i srednjih poduzeća u njihovo oblikovanje.

Bruno Banelli

Sartura d.d

**MEETING
STANDARDS**

AN
INITIATIVE
OF

U okviru kampanje *Meeting Standards* razgovarali smo s Brunom Banellijem, hrvatskim poduzetnikom i predstavnikom tvrtke *Sartura d. d.*, koji sudjeluje u europskim i nacionalnim normizacijskim aktivnostima u području kibernetičke sigurnosti i digitalnih rješenja, uključujući rad u Europskom institutu za telekomunikacijske norme (*European Telecommunications Standards Institute*, ETSI) te u HZN-ovim tehničkim odborima HZN/TO T4, *Normizacija u telekomunikacijama* i HZN/TO 582, *Informacijska sigurnost i upravljanje kontinuitetom poslovanja*. Također aktivno doprinosi razvoju norme EN 304 627, koja podržava provedbu Akta o kibernetičkoj otpornosti (*Cyber Resilience Act*, CRA), uredbe koja uvodi obvezne zahtjeve kibernetičke sigurnosti za proizvode s digitalnim elementima na tržištu Europske unije. Njegov primjer pokazuje važnost uključenosti poduzetnika u normizaciju, pri čemu se njihovo poslovno iskustvo izravno pretvara u rješenja koja utječu na inovacije, konkurentnost i sigurnost tržišta.

U razgovoru s Brunom Banellijem doznali smo kako poduzetnici mogu postati aktivni sudionici u stvaranju europskih norma te zašto su norme važne za razvoj i konkurentnost poslovanja. Također, doznali smo kako izgleda put od poduzetništva do aktivnog sudjelovanja u normizaciji, zašto su norme važne za poslovanje te kako poduzetnici mogu svojim znanjem i iskustvom pridonijeti oblikovanju budućih europskih i međunarodnih norma.

www.meetingstandards.eu

Norme i poduzetničko poslovanje

Profesionalni put Brune Banellija i tvrtke Sartura započeo je 2020. na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, gdje je Banelli upoznao rad tvrtke, nakon čega je uslijedila suradnja s Lukom Perkovom. Danas Sartura djeluje u području digitalnih rješenja i kibernetičke sigurnosti te sudjeluje u međunarodnim normizacijskim aktivnostima i europskim projektima.

HZN: Kada ste se prvi put aktivno uključili u rad s normama i sudjelovanje u tehničkim odborima Hrvatskog zavoda za norme (HZN)?

Banelli: Formalno, u ožujku 2026. godine, no imali smo veliku sreću da smo zahvaljujući našem prethodnom angažmanu u ETSI-ju, s gospođom Glavaš iz HZN-a stupili u kontakt već u siječnju, kada smo pod visokim pokroviteljstvom Europske komisije i ostalih dionika imali priliku u Zagrebu ugostiti prvu europsku radionicu na temu Akta o kibernetičkoj otpornosti na Sveučilištu Algebra Bernays, što su gospođa Glavaš i HZN prepoznali, što je vjerojatno bio dobar vjetar u leđa za našu kvalitetnu suradnju i sudjelovanje u radu TO T4 i TO 582.

HZN: Na koji način norme danas utječu na vaše poslovanje – operativno, kvalitetom, tržištem? Možete li navesti konkretan primjer?

Banelli: U jednakoj mjeri kao i prije – samo što ih sada napokon bolje razumijemo. S obzirom na specifičnost našeg posla, norme su nešto što smo morali primjenjivati i ranije. Danas samo imamo puno bolju spoznaju što im prethodi, koliko je truda i stručnosti uloženo u njih, a prije svega – možemo ih puno bolje interpretirati i prepoznati njihove specifičnosti. Eklatantan, ali možda i malo nefer primjer upravo je skup takozvanih ETSI vertikalna, odnosno DEN/CYBER-EUS grupe radnih stavki koje će postati integralni dio Akta o kibernetičkoj otpornosti kada uđe u punu primjenu. Da objasnim „nefer“ dio – ove norme su obvezatne jer se odnose na Uredbu (EU) 2024/2847; no, ono što sada puno bolje prepoznavamo jest vrijednost normi općenito, te kako se s njihovom punom primjenom može postići pozitivan učinak na poslovanje – bilo da se radi o usklađivanju poslovnih procesa ili o usklađivanju konkretnih proizvoda ili procedura. Vjerujem da bez smanjenja općenitosti mogu kroz minulo vrijeme primijetiti kako Republika Hrvatska i njezini poduzetnici, ali i građani, naprosto nemaju dovoljnu svijest o snazi normi, te je to svakako jedna od akcijskih točaka na kojima želimo surađivati sa svim dionicima procesa kako bi se stanje poboljšalo.

Iskustvo u radu tehničkih odbora HZN-a

HZN: Što vas je potaknulo na aktivno sudjelovanje u radu tehničkog odbora Hrvatskog zavoda za norme?

Banelli: Prije svega, smatramo da imamo određene tehničke kompetencije pa možemo lučiti meritum stvari u tome smislu. Nakon toga, također vjerujem da donosimo ne samo onu ljudsku svježinu, nego i iskustvo rada na međunarodnoj razini koje smo stekli kroz kontinuirani rad u ETSI-ju.

HZN: Kako biste opisali iskustvo rada u odboru – što smatrate najvrjednijim, a što najizazovnijim?

Banelli: Razmjena mišljenja i suradnja s drugim stručnjacima profesionalni je izazov iz kojega svaki put izađemo barem za nijansu pametniji. Izazov je, kao i uvijek, pronaći motivaciju svih sudionika za što kvalitetnijim i produktivnijim raspravama i angažmanom.

HZN: Što vam osobno znači sudjelovanje u sustavu normizacije – profesionalno i šire?

Banelli: Mogućnost suradnje sa, bez pretjerivanja, nekim od najvećih umova današnjice. Konkretno u ETSI-ju postoje ljudi koji su doajeni tehnologije kakvu poznajemo danas, i unatoč tome što su neki od njih zaista u poznim godinama, fascinantno je vidjeti kako ti ljudi i dalje imaju britak um i nepresušni su izvor informacija, kao i svjedoci vremena, a imati takve ljude pored sebe, koji su redom spremni na dijalog i nesebično dijele svoja mišljenja, znanja i ideje, ponovno je jedna od onih stvari koje ne možete kupiti novcem.

HZN: Koliko mali i srednji poduzetnici, po vašem mišljenju, imaju stvaran glas u procesu normizacije?

Banelli: Gotovo nepostojeći. Upravo sam se zato referirao na činjenicu da proces normizacije nije dovoljno zastupljen u javnom diskursu, a zaslužuje puno veći segment pokrivenosti, upravo kako bi oni koji smatraju da imaju sposobnosti i znanja pridonijeti normizacijskom procesu mogli u njemu suvereno sudjelovati.

HZN: Što ste osobno naučili kroz sudjelovanje u normizacijskom procesu?

Banelli: Prije svega, da unatoč tome što se procedura na prvu čini vrlo kompliciranom i zamršenom, kada se ispravno usvoji, nije zapravo takva. Štoviše, unatoč činjenici da su normizacijski procesi poslovično „spori“ (barem u kontekstu toga kako bi ih standardno poduzetništvo smatralo), oni su vrlo dobro, jasno i precizno definirani, i samo je stvar edukacije i normizacijskog prosvjetiteljstva kako bi se to prisposobilo onima koji su u konačnici konzumenti, pa ih se konvertiralo u punopravne i suverene sudionike normizacijskog procesa.

Izazovi uključivanja malih i srednjih poduzetnika u normizaciju

HZN: Koliko je po vama realno da mali i srednji poduzetnici ravnopravno sudjeluju uz velike sustave i korporacije?

Banelli: Iz mogeg iskustva kroz rad u ETSI-ju – ne postoji nejednakost koja je temeljena na razlici između „velikih“ i „malih“. Jedina objektivna razlika je kapacitet – kao što sam spomenuo, velika društva naprosto imaju posvećene odjele koji samo sudjeluju u procesima normizacije. Nije realno niti očekivano da će MSP sudjelovati u desecima tehničkih odbora svoje nacionalne normizacijske organizacije ili neke međunarodne, ali posvetiti se jednoj specifičnoj jest sve, samo ne nemoguće. Moćna Senekina bilješka o tome da uvijek više patimo u mašti nego u stvarnosti ne bi trebala biti kamen spoticanja da se i „mali“ pridruže velikima, jer iz moga iskustva, rijetko je koja zajednica otvorena i spremna pomoći i prihvatiti nove članove kao ona normizacijska – bez straha, osuđivanja i predrasuda samo zato što novi članovi ponekad možda najbolje ne poznaju proces. Te stvari su savladive, no imati sposobnost davanja kvalitetnog obola nekoj normi ono je što će vas istaknuti u zajednici, a ne to koliko u danom trenutku (ne)poznajete neki proces.

HZN: Koji elementi sustava normizacije danas, prema vašem iskustvu, najbolje funkcioniraju i daju najviše konkretnih rezultata u praksi?

Banelli: Pravila i procesi. Da, nekada nam se zaista ne sviđa, i nadam se da nećemo čupati kosu na nadolazećem Svjetskom nogometnom prvenstvu, ako nam sudac, temeljem aktualnih nogometnih pravila, dosudi zaleđe. Jer nekada bi zaista bilo zgodnije da ga nema. No ne valja biti licemjer – ako to odgovara samo nama, onda igra nije poštena, a takvu igru zapravo nitko ne želi igrati. Ista stvar je i u normizaciji – s jasno postavljenim procesima i pravilima, poštujući ih i koristeći najbolje što trenutno nude, možete biti vrlo uspješni u provedbi.

HZN: Gdje vidite najveće prepreke za male i srednje poduzetnike, vrijeme, resursi, znanje, administracija?

Banelli: Informiranost, odnosno nedostatak iste. I to, kao i obično, počinje kroz obrazovni sustav – što je možda i najtrivijalnija akcijska točka u cijelom stremljenju za širim angažmanom MSP-ova u procesu normizacije. Jasno, potrebno je napraviti sveobuhvatan pristup, no baš kao i u normizaciji, tu rezultati neće biti odmah vidljivi. No, ako paralelno pristupite postojećim MSP-ovima zajedno s onima koji na tržište rada tek dolaze, bilo u smislu poduzetnika ili djelatnika, u nekom trenutku možete očekivati da će ipak doći do presjeka i da nećemo uvijek imati asimptote. I tu je ključ, samo ponavljam, valja biti svjestan da nema brzog rješenja.

HZN: Što bi se konkretno trebalo poboljšati kako bi sudjelovanje bilo jednostavnije i dostupnije?

Banelli: Postavit ću protupitanje – ako poduzetniku predstavite dva problema, od kojih je jedan stabilnost poslovanja, a drugi sudjelovanje u normizaciji, nije teško zaključiti što će biti očekivani izbor. Normizacija nije „bol“ za poduzetnike, u onom prenesenom smislu, pa tu nema smisla tražiti konkurentnost s problemima poduzetništva – sudjelovanje u normizaciji treba predstaviti kao priliku koja se pruža

poduzetnicima da sudjeluju na velikoj sceni, uz sve benefite koje takvo sudjelovanje nosi, a to su svakako neprocjenjivi kontakti i mogućnosti koje se zatim potencijalno pružaju van okvira normizacije.

Uloga ETSI ambasadora i njezin praktični značaj

HZN: Kako biste opisali svoju ulogu ETSI ambasadora i što ona konkretno znači u praksi?

Banelli: Time mi je bila ukazana velika čast i dano povjerenje od svjetski priznate institucije koja u svojem portfelju ima tehnologije koje *de facto* opisuju svijet kakvog trenutno poznajemo. GSM, 3G, 4G, 5G, TETRA, eIDAS, DVB-T i tisuće drugih koje „prešutno“ koristimo na dnevnoj bazi upravo su se normizirale u Sophia Antipolisu. Uloga je počasna i volonterska, te podrazumijeva promicanje ETSI-ja i vrijednosti koje ta institucija zastupa. Temeljem našeg gentlemanskog dogovora, upravo ću ja kao prvi ambasador, zajedno sa svojim kolegama koji su naknadno izabrani, pokušati provesti modernu politiku i pristup angažmanu MSP-ova i ostalih dionika relevantnog prostora u smislu povećanja prisutnosti i doprinosa normizaciji. Velika je sreća što nismo teritorijalno ograničeni, pa je moja misija proširena i na tzv. zapadni Balkan, gdje smatram da postoji veliki potencijal zemalja u regiji te njihovih društava i institucija u osnaživanju ovog diskursa.

HZN: Koliko je važna uloga ambasadora u približavanju norma poduzetnicima koji nisu izravno uključeni u normizacijske odbore?

Banelli: Prije svega, osvještavanje o spoznaji da upravo putem raznih modela javnog savjetovanja, a pogotovo onih koji se provode putem HZN-a odnosno ostalih nacionalnih tijela u drugim zemljama, poduzetnici mogu aktivno sudjelovati u praćenju i pridonositi normama koje predstoje. Upravo bi to trebao biti ispravan put prema daljnjim članstvima u ostalim organizacijama poput ETSI-ja, s obzirom na to da je uvijek lakše „probiti led“ na lokalnoj razini kao kvalitetnom putu prema višim instancama.

O organizaciji Small Business Standards

Small Business Standards (SBS) je europska neprofitna udruga koju sufinanciraju Europska unija i države članice EFTA-e.

SBS je osnovan 2013. godine kako bi sustav normizacije učinio što uključivijim, transparentnijim i otvorenijim, u skladu s Uredbom 1025/2012 Europskog sustava normizacije.

Njegova misija je:

- predstavljati interese MSP-ova u procesu normizacije
- podizati njihovu svijest o normizaciji i olakšati primjenu norma
- motivirati ih na aktivno sudjelovanje u procesu normizacije

SBS predstavlja glas 25 milijuna europskih MSP-ova u području normi kroz 22 udruge članice MSP-ova

SBS ima oko 78 kvalificiranih stručnjaka koji pokrivaju ključne industrijske sektore. Ti stručnjaci, koji se godišnje imenuju putem otvorenog poziva, predstavljaju europske MSP-ove u više od 220 tehničkih odbora, pododbora i radnih skupina na europskoj razini (CEN, CENELEC i ETSI) te na međunarodnoj razini (ISO i IEC). Odbori obuhvaćaju područja poput kozmetike, osobne zaštitne opreme, električnih bicikala, građevinskih radova i proizvoda, digitalnih tehnologija, napredne proizvodnje, radijske opreme i kružnog gospodarstva. Posjetite [SBS' website](http://www.meetingstandards.eu) kako biste saznali više o njihovom radu i aktivnostima

www.meetingstandards.eu

Co-funded by the European Union and EFTA

Objavljen hrvatski prijevod norme HRN EN 60038:2011

Pripremila: Ksenija Janaček

Sa zadovoljstvom vas obavještavamo da je norma HRN EN 60038:2011, *Normirani naponi prema CENELEC-u (IEC 60038:2009, MOD; EN 60038:2011)*, prevedena na hrvatski jezik i dostupna za uporabu. Prijevod je pripremio tehnički odbor HZN/TO E8, *Sustavski vidovi opskrbe električnom energijom*.

Norma IEC 60038:2009 specificira normirane vrijednosti napona koje služe kao preferencijalne vrijednosti za nazivni napon električnih sustava napajanja te kao referentne vrijednosti za projektiranje opreme i sustava. Ona uklanja tehničke prepreke trgovini uspostavljanjem „zajedničkog jezika” za razine napona diljem svijeta. Nadalje, ova norma ima status horizontalne norme u skladu s IEC-ovim Uputama br. 108, koje navode da se horizontalne norme često odnose na osnovne sigurnosne zahtjeve, terminologiju, metode ispitivanja ili referentne vrijednosti (kao što su normirani naponi u slučaju norme IEC 60038).

U praksi status horizontalne norme znači da je njezina primjena obvezna ili snažno preporučena u svim područjima na koja se odnosi, osim ako tehnički odbor ne može opravdati odstupanje.

Norma EN 60038:2011 sastoji se od teksta norme IEC 60038:2009, koju je izradio tehnički odbor IEC/TC 8, *Systems aspects for electrical energy supply*, i zajedničkih preinaka koje je izradio CENELEC-ov tehnički odbor CLC/TC 8X, *System aspects of electrical energy supply*. Primjerice, u europskoj su normi uklonjena sva upućivanja na 60 Hz jer se u Europi frekvencija 60 Hz ne upotrebljava za električne sustave izmjenične struje.

Nadamo se da će naši stručnjaci imati koristi od hrvatskog prijevoda ove norme.

Za kupnju spomenutih norma ili bilo kojega drugog normativnog dokumenta pošaljite nam popunjeni **Obrazac za naručivanje normativnih dokumenata i/ili publikacija** na e-adresu prodaja@hzn.hr

Članovi HZN-a prilikom kupnje ostvaruju popust od 20 %.

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

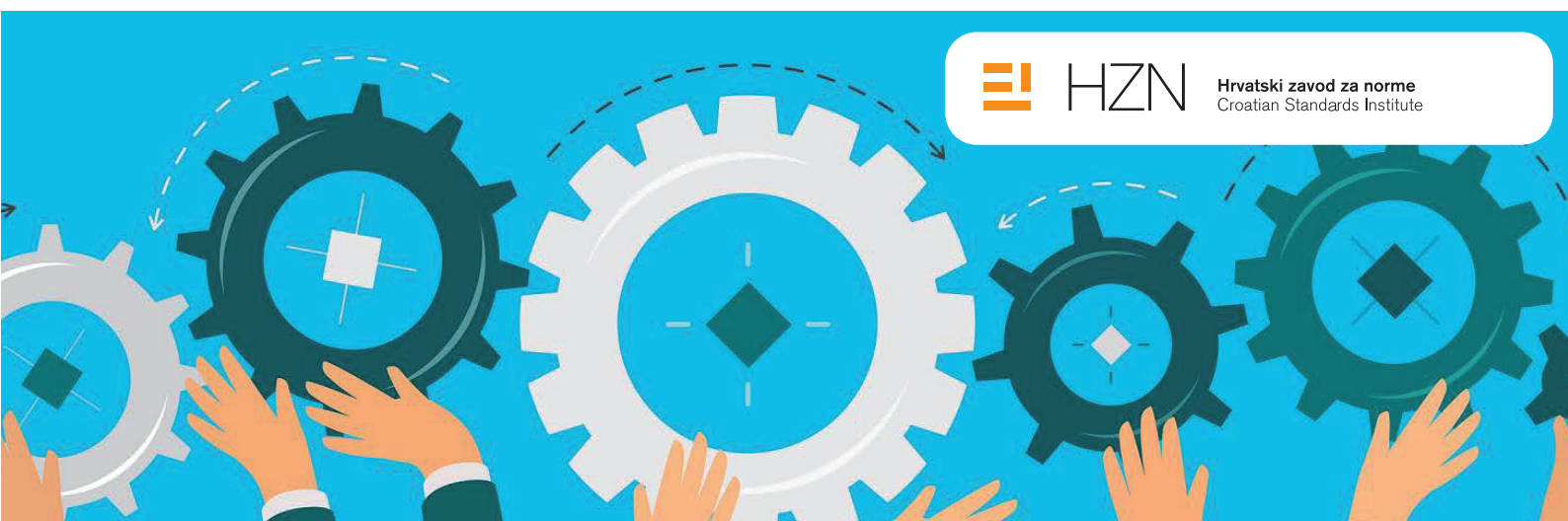
Ulica grada Vukovara 78
HR-10 000 Zagreb
tel.: +385 1 610 60 95
www.hzn.hr

Članovi Hrvatskoga zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje su Upravno vijeće i ravnateljica donijeli odluke u srpnju 2026. godine.

Tablica – Članovi Hrvatskoga zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2026-07-27
Članovi promatrači	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	1
Fizičke osobe	0
Ukupno članova promatrača	5
Redoviti članovi	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	153
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove	17
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore i udruženja registrirana u Sudskom registru	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva i udruge osnovane prema Zakonu o udrugama i registrirane u Registru udruga	13
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – osnovne i srednje škole	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	23
Fizičke osobe – pojedinci	22
Fizičke osobe – obrtnici	2
Tijela državne uprave	26
Ukupno redovitih članova	265
Ukupno članova HZN-a	270

HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Odluke Upravnog vijeća i ravnateljice vezane uz članstvo u HZN-u

NOVI ČLANOVI

Prihvaćaju se prijave za članstvo u Hrvatskom zavodu za norme pristigle u vremenskom razdoblju od 22. svibnja do 27. srpnja 2026. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
Kruno Miličević	Redovito	Osijek
GS1 Croatia	Redovito	Zagreb
Melita Kanceljak Marelić	Redovito	Zagreb

PRESTANAK ČLANSTVA NA VLASTITI ZAHTJEV ČLANA

Donosi se Odluka o prestanku članstva u Hrvatskom zavodu za norme na vlastiti zahtjev člana u vremenskom razdoblju od 22. svibnja do 27. srpnja 2026. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
PORSCHE eBIKE PERFORMANCE d.o.o.	Redovito	Zagreb

Kako članstvom u HZN-u pridonijeti pripremi hrvatskih norma?

Svi zainteresirani predstavnici mjerodavnih tijela državne uprave, proizvođača, ispitnih i potvrđenih institucija, razvojnih, obrazovnih i znanstvenih ustanova, gospodarskih i obrtničkih komora, stručnih udruženja, udruga potrošača okupljeni u tehničkim odborima u HZN-u konsenzusom odlučuju o tehničkim pitanjima i predlažu prihvaćanje norma u hrvatsku normizaciju.

Pozivaju se svi zainteresirani da se uključe u članstvo HZN-a, da daju doprinos razvoju hrvatske normizacije te da promiču dragovoljnu primjenu norma u Republici Hrvatskoj.

Više o članstvu u Hrvatskom zavodu za norme možete pronaći na [našoj mrežnoj stranici](#).

NAJAVA: Godišnja skupština ISO-a

Kako se svijet mijenja i očekivanja rastu, povjerenje je na kušnji kao nikada prije. Ono se više ne podrazumijeva. Mora se graditi, dokazati i održati s vremenom. Pod motom **'Izgradnja povjerenja u svijetu koji se mijenja'** Godišnja skupština ISO-a održat će se od 28. rujna do 2. listopada 2026. godine u Parizu u Francuskoj i okupit će međunarodnu normizacijsku zajednicu.

Ovaj jedinstveni događaj svake godine okuplja stručnjake i čelnike ISO zajednice te impresivan niz predstavnika vlasti, gospodarstva i civilnog društva kako bi razgovarali o ulozi normizacije pred velikim globalnim izazovima i podijelili svoja razmišljanja i stavove o najnovijim trendovima i izazovima.

Pridružite se
uživo ili *online*
tako da se
registrirate
sada

Izvor: ISO - Newsletter
Pripremila: Sandra Knežević
Prijevod: Tatjana Majić

Join us at the
**ISO Annual
Meeting 2026**
28 Sept-2 Oct
Paris

Hosted by

afnor

***Building trust
in a changing
world***

Registration
now open
to ***members***

annualmeeting.iso.org
#ISOannualmeeting

Solarna energija u porastu

Prema najnovijem izvještaju Međunarodne agencije za energiju (IEA) [Global Energy Review](#) proizvodnja solarne energije porasla je u 2025. godini za približno 600 TWh. To je najveći godišnji porast ikada zabilježen za neki izvor energije.

Izvještaj pokazuje da je rast solarne fotonaponske energije pokrio više od četvrtine rasta globalne potražnje za primarnom energijom (27 %) i da na izvore s niskim emisijama otpada gotovo 60 % ukupnog rasta potražnje za energijom. To se odrazilo i u praksi: 2025. godine 30 zemalja instaliralo je ukupno više od 1 GW solarne fotonaponske energije, što je gotovo dvostruko više nego u 2020. godini.

To ima značajan učinak na emisije: IEA procjenjuje da se zahvaljujući tehnologijama čiste energije uvedenima od 2019. godine sada izbjegne oko 3 gigatone emisija CO₂ godišnje, što je oko 8 % globalnih emisija. Sama solarna fotonaponska energija čini oko polovice tog iznosa, što odgovara približno 1,5 gigatona izbjegnutih emisija CO₂ godišnje.

Kako obnovljivi izvori poput solarne fotonaponske energije nastavljaju rasti, raste i potreba za međunarodnim normama. Solarne instalacije oslanjaju se na sve složenije sustave – module, pretvarače, baterije, mrežne priključke i digitalne upravljačke sustave – koji moraju besprijekorno i sigurno funkcionirati zajedno.

Međunarodne norme IEC-a pružaju zajedničku tehničku osnovu za to. One također pomažu zakonodavcima, ubrzavaju inovacije i omogućuju da se tehnologije razvijene na jednom tržištu s povjerenjem primijene na drugom.

Konkretno je primjer prvi projekt fonda [IEC Global Impact Fund](#), Osnaživanje kenijskih zajednica za stvaranje bolje i čistije budućnosti. U okviru projekta tvrtka *Differ Community Power (DCP)*, međunarodni pružatelj usluga solarne energije za zajednice, ispituje izvedivost ponovne uporabe rabljenih litijjskih baterija u obnovi solarnih fotonaponskih instalacija na važnim lokacijama poput škola i zdravstvenih ustanova u Keniji uz pomoć međunarodnih norma.

Ako se taj pristup pokaže održivim, očekuje se da će se proširiti na druge solarne fotonaponske instalacije u supsaharskoj Africi, čime bi se poboljšao život zahvaljujući pouzdanim čistim izvorima električne energije. To je osobito važno s obzirom na to da od procijenjenih [645 milijuna ljudi](#) u svijetu koji nemaju pouzdan izvor električne energije većina živi u supsaharskoj Africi.

IEC je objavio stotine međunarodnih norma koje podupiru sigurne, pouzdane i inovativne solarne fotonaponske instalacije. Certifikaciju opreme i postrojenja za obnovljive izvore energije pruža i [IECRE](#), IEC-ov sustav za certifikaciju prema normama za opremu za upotrebu u eksplozivnim atmosferama.

Izvor: [IEC](#)
Pripremio: Ivo Andreis
Prijevod: Tatjana Majić

Objavljen je Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2025. godinu

**CEN and CENELEC
Annual Report 2025
is available!**

Pročitajte Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2025. godinu i doznajte koja su glavna postignuća, zbivanja i prekretnice koji su oblikovali naš rad u protekloj godini.

Godine 2025. CEN i CENELEC radili su u okružju brzih tehnoloških, gospodarskih i geopolitičkih promjena.

Zbivanja u europskoj politici dodatno su istaknula stratešku važnost norma u potpori inovacijama, konkurentnosti i otpornosti jedinstvenog tržišta. U tim okolnostima CEN i CENELEC nastavili su jačati europski sustav normizacije i njegovu ulogu u pogodovanju zelenoj i digitalnoj tranziciji u Europi.

U 2025. godini ostvarili smo znatan napredak u svim našim strateškim prioritetima, uključujući održivost, digitalizaciju, inovacije i međunarodnu suradnju. Glavna područja poput umjetne inteligencije, kibernetičke otpornosti i kvantnih tehnologija ostala su u središtu naših aktivnosti, pomažući u jačanju europskog vodstva u kritičnim i novim tehnologijama.

Istodobno, naš je rad pridonio ostvarivanju ciljeva održivosti u širokom rasponu sektora. Od prilagodbe klimatskim promjenama i dekarbonizacije gospodarstva do vrijednosnih lanaca vodika i održivih energetske sustava, norme i dalje imaju važnu ulogu u potpori tranziciji prema održivijem i konkurentnijem europskom gospodarstvu.

Godišnji izvještaj za 2025. godinu ističe ta postignuća i mnoga druga, pružajući pregled inicijativa, projekata i zbivanja koji su obilježili dinamičnu godinu za naše dvije organizacije.

Izvještaj je dostupan u potpuno digitalnom formatu, čime se osigurava pristupačno i ugodno čitanje te odražava trajna predanost CEN-a i CENELEC-a održivosti.

Glavne su točke u ovogodišnjem izvještaju sljedeće:

- podrška europskoj konkurentnosti i tehnološkoj neovisnosti kroz norme za kritične i nove tehnologije
- unaprjeđenje zelene tranzicije putem normizacijskih aktivnosti povezanih s prilagodbom klimatskim promjenama, dekarbonizacijom i održivim energetske sustavima
- jačanje povezanosti istraživanja, inovacija i normizacije radi ubrzanja primjene novih tehnologija
- nastavak provedbe zajedničke Strategije CEN-a i CENELEC-a do 2030. godine, uključujući njezinu srednjoročnu reviziju i prilagodbu
- promicanje uključivog i otvorenog sustava normizacije kroz snažnije uključivanje MSP-a, društvenih skupina i međunarodnih partnera.

Ta postignuća ne bi bila moguća bez predanosti i stručnosti zajednice CEN-a i CENELEC-a, čiji doprinos nastavlja jačati europski sustav normizacije i podupirati otporniju, održiviju i konkurentniju Europu.

Pročitajte Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2025. godinu.

Izvor: [CEN/CENELEC](#)
Prijevod: Tatjana Majić

Norme podupiru konkurentnu i sigurnu Europu utemeljenu na vrijednostima: CEN i CENELEC pozdravljaju irsko predsjedanje Vijećem EU-a

Irska preuzima predsjedanje Vijećem Europske unije. CEN i CENELEC, zajedno s irskim članom, Nacionalnim institutom za norme Irske (NSAI), srdačno pozdravljaju početak ovog važnog poglavlja za Europu. Radujemo se bliskoj suradnji s irskim predsjedništvom tijekom sljedećih šest mjeseci kako bismo poduprli njegove prioritete i pomogli u ostvarenju konkretnih rezultata za građane i poduzeća diljem Europe.

Irska preuzima predsjedanje u ključnom trenutku. Europa se suočava s ambicijama i izazovima: konkurentnost, geopolitički pritisci te zelena i digitalna tranzicija mijenjaju kontekst u kojem mora graditi svoju budućnost. Pouzdana normizacija jedan je od alata koji Europi može pomoći da odgovori na te izazove, pretvarajući političke ambicije u praktična rješenja koja omogućuju provedbu, povjerenje, interoperabilnost i usklađenost tržišta.

Kao dvije službeno priznate europske organizacije za normizaciju, CEN i CENELEC spremni su poduprijeti irsko predsjedništvo oslanjajući se na snagu europskog normizacijskog sustava u trenutku kada se očekuje i objava prijedloga Europske komisije za reviziju Uredbe (EU) 1025/2012, koja se često opisuje kao „pravilnik” za normizaciju u Europi.

Jačanje konkurentnosti i jedinstvenog tržišta

Glavna je ambicija irskog predsjedništva povećati konkurentnost Europe i ojačati jedinstveno tržište. Predsjedništvo je s pravom postavilo plan „Jedna Europa, jedno tržište” u središte svojeg programa, tretirajući njegove ciljeve kao glavne prioritete.

Europske norme same su po sebi temelj jedinstvenog tržišta. Osiguravanjem zajedničkih tehničkih zahtjeva u cijeloj Europi norme olakšavaju pristup tržištu i interoperabilnost, potiču inovacije i stvaraju povjerenje među poduzećima i potrošačima dok istodobno nude praktičan način za jednostavnije usklađivanje s europskim zakonodavstvom, što je od presudne važnosti u doba energetske tranzicije i tehnološke transformacije.

Kako bi se ti učinci ostvarili, CEN i CENELEC rade na približavanju norma stvarnim potrebama gospodarstva, MSP-a, inovatora i dionika: norme postaju u sve većoj mjeri digitalne, jednostavnije za primjenu i usklađenije s načinom na koji korisnici stvarno rade. U tom kontekstu normizacija će imati osobito važnu ulogu u podupiranju Europskog akta o proizvodima, jednog od ključnih zakonodavnih akata iz plana „Jedna Europa, jedno tržište”, koji se očekuje tijekom irskog predsjedanja.

Zaštita vrijednosti kroz pouzdanu i uključivu normizaciju

Uz konkurentnost i sigurnost, sljedeće su vrijednosti osnova programa irskog predsjedništva: povjerenje, otvorenost, široko sudjelovanje i trajna predanost osiguranju da europska tržišta funkcioniraju u interesu društva u cjelini.

Sama europska normizacija izraz je tih vrijednosti. Utemeljena je na konsenzusu, uključivosti, kvaliteti, nacionalnom sudjelovanju i povjerenju i okuplja gospodarstvo, javna tijela, društvene skupine, znanstvenike i inovatore iz cijele Europe koji rade na razvoju zajedničkih rješenja. To je osobito važno u područjima poput umjetne inteligencije u kojima Europa nastoji pronaći ravnotežu između inovacija i temeljnih prava: zakoni određuju što treba postići, a norme pokazuju kako to postići.

Jačanje otpornosti, sigurnosti i pripravnosti

Europa se suočava i sa sve složenijim geopolitičkim okruženjem u kojem su sigurnost, otpornost i pripravnost postale glavni politički prioriteti. Norme pružaju pouzdane tehničke temelje potrebne za sigurne digitalne sustave, otpornu infrastrukturu, pouzdane lance opskrbe i čvrsto upravljanje rizicima. CEN i CENELEC normizacijskim radom pridonose kibernetičkoj sigurnosti, pripravnosti i otpornosti u strateškim sektorima, pomažući Europi da predvidi nove rizike i ojača svoju stratešku autonomiju. Tom pristupu pogoduje usklađenost s međunarodnim sustavima normizacije, koji osiguravaju interoperabilnost, prilagodljivost i pristup globalnim tržištima.

Jačanje europskog normizacijskog sustava za budućnost

Irsko predsjedanje počinje u trenutku kada CEN i CENELEC aktivno oblikuju sljedeću fazu svojeg rada. Dok se revizijom Uredbe 1025/2012 definira širi zakonodavni okvir, CEN i CENELEC već rade na vlastitoj transformaciji: čine europsku normizaciju bržom, jednostavnijom za primjenu u digitalnim sustavima i snažnije povezanom s inovacijama, propisima i primjenom u praksi – uz očuvanje obilježja koja definiraju europski model konsenzusa, uključivosti, kvalitete, nacionalnog sudjelovanja i povjerenja.

Središnji je element tog razvoja europski normizacijski centar (European Standardization Hub): strukturirani kanal osmišljen kako bi se inovacije otkrile na mjestu nastanka (u industrijskim konzorcijima, istraživačkim projektima, zajednicama otvorenog koda i međunarodnim forumima) te povezale s europskim okvirom. Centar je most, a ne zaobilaznica: djeluje kroz tehničke odbore i na temelju načela zastupanja nacionalnog stajališta, osiguravajući da Europa može prilagoditi razmjere primjene inovacija uz očuvanje dosljednosti, predvidljivosti i povjerenja koji definiraju europsku normizaciju.

Taj je smjer nedavno potvrđen kada su na Glavnoj skupštini na Cipru u lipnju 2026. godine sva 43 člana CEN-a i CENELEC-a potpisali Ciparski dogovor, postavljajući zajednički smjer za budućnost europske normizacije.

Što je pred nama?

Tijekom sljedećih šest mjeseci Irska će imati ključnu ulogu u oblikovanju političkog programa Europske unije. Za europsku normizaciju to predsjedništvo poklapa se s osobito važnim razdobljem za budući okvir normizacijskog sustava.

CEN, CENELEC i NSAI, zajedno s našom širom zajednicom, spremni su surađivati s irskim predsjedništvom, institucijama EU-a i dionicima diljem Europe kako bi normizacija i dalje podupirala europske ambicije i ostala djelotvoran alat svugdje gdje se oblikuje europska budućnost: u regulativi, gospodarstvu, inovacijama i digitalnoj infrastrukturi.

PREUZMITE PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

Izvor: [CEN/CENELEC](#)
Prijevod: Tatjana Majić

CEN i CENELEC pozdravljaju Institut za normizaciju Moldavije (ISM) kao novog člana

Europske normizacijske organizacije CEN i CENELEC pozdravljaju Institut za normizaciju Moldavije (ISM) kao svojeg novog člana. Članstvo je potvrđeno i stupit će na snagu u siječnju 2027. godine.

Odobrenje članstva ISM-a važan je korak u stalnom razvoju europskog normizacijskog sustava i odražava trajnu predanost Republike Moldavije jačoj usklađenosti s njime. Također naglašava rastući doseg, otvorenost i stratešku važnost CEN-a i CENELEC-a u podršci europskoj gospodarskoj integraciji i konkurentnosti.

ISM se kao član pridružuje mreži nacionalnih normizacijskih tijela koja zajednički rade unutar CEN-a i CENELEC-a na izradi dobrovoljnih europskih norma koje podupiru inovacije, sigurnost, održivost i konkurentnost europskog gospodarstva.

Pristupanje ISM-a dodatno jača suradnju unutar europskog normizacijskog sustava i omogućit će moldavskim stručnjacima punopravno sudjelovanje u tehničkim i upravljačkim aktivnostima CEN-a i CENELEC-a, uključujući pravo glasa, čime će izravno pridonositi izradi europskih norma.

ISM je niz godina surađivao s europskom normizacijskom zajednicom, najprije kao normizacijsko tijelo pomoćnik (*Companion Standardization Body*), a zatim kao pridruženi član (*Affiliate*). Tijekom tog vremena pokazao je snažnu predanost prihvatanju europskih norma i usklađivanju svojeg nacionalnog normizacijskog okvira s europskim načelima i praksom.

Pozdravljamo ISM kao člana CEN-a i CENELEC-a. To članstvo odražava trajnu predanost Moldavije europskoj normizaciji i dodatno će ojačati suradnju unutar europskog normizacijskog sustava, izjavila je Ulrika Francke, predsjednica CEN-a.

Primanje ISM-a u članstvo važno je za europsku elektrotehničku normizacijsku zajednicu. Radujemo se doprinosu moldavskih stručnjaka razvoju norma koje podupiru inovacije, sigurnost te zelenu i digitalnu tranziciju, rekao je Riccardo Lama, predsjednik CENELEC-a.

Pristupanje ISM-a potvrđuje neprekidni razvoj europskog normizacijskog sustava te njegovu otvorenost i uključivost. Također potvrđuje sve veću važnost norma kao alata za usklađivanje, suradnju i zajednički napredak u cijeloj Europi, izjavila je Cinzia Missiroli, vršiteljica dužnosti glavne direktorice CEN-a i CENELEC-a.

Za Institut za normizaciju Moldavije članstvo u CEN-u i CENELEC-u više je od postignuća same institucije. To je još jedan važan korak u integraciji naše zemlje u europski gospodarski i zakonodavni prostor te potvrđuje našu predanost načelima i vrijednostima na kojima se temelji europski normizacijski sustav.

Ovo postignuće ne bi bilo moguće bez otvorenosti, suradnje i podrške brojnih kolega iz čitave europske normizacijske zajednice. Želim istaknuti i predanost i profesionalnost zaposlenika ISM-a, čiji su trud i posvećenost omogućili ovaj uspjeh, istaknula je Ana Ghețivău, ravnateljica ISM-a.

Članstvo ISM-a dodatno proširuje doseg i uključivost europskog normizacijskog sustava u trenutku kada se CEN i CENELEC nastavljaju razvijati kao odgovor na promjene gospodarskog, industrijskog i političkog krajolika Europe. Pogoduje jačoj konvergenciji diljem Europe i jača ulogu norma u izgradnji snažnijeg, konkurentnijeg i inovativnijeg jedinstvenog tržišta.

PREUZMITE PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

Izvor: [CEN/CENELEC](#)
Prijevod: Tatjana Majić

EN 18120: Europa postavlja novo mjerilo za plastičnu ambalažu za recikliranje

Plastična je ambalaža posvuda. Od posudica za hranu i boca deterdženta do savitljivih vrećica i zaštitne pjene – plastična ambalaža ima važnu ulogu u suvremenom životu i lancima opskrbe. Unatoč godinama napretka u gospodarenju otpadom i tehnologijama recikliranja i dalje je prisutan velik problem: velik dio plastične ambalaže još se ne može zaista reciklirati.

Upravo taj problem rješava novi niz norma EN 18120:2026 „Oblikovanje plastične ambalaže za recikliranje”, sveobuhvatna skupina europskih norma koja se bavi oblikovanjem plastične ambalaže koje omogućuje recikliranje. Niz norma, koji izrađuje tehnički odbor CEN/TC 261 ‘Packaging’, jedna je od najambicioznijih normizacijskih inicijativa u potpori ciljevima Europe u području kružnog gospodarstva.

EN 18120 mnogo je više od tehničkog dokumenta. To je zajednički europski okvir koji će pomoći proizvođačima ambalaže, poduzećima za recikliranje, vlasnicima žigova i javnim tijelima da **govore istim jezikom kada je riječ o pogodnosti za recikliranje**. U vrijeme kada zahtjevi održivosti postaju sve važniji za europsku industrijsku politiku, objava ovog niza norma važan je korak prema tome da plastična ambalaža postane zaista kompatibilna s kružnim gospodarstvom.

Od teoretske do stvarne pogodnosti za recikliranje

Jedna je od glavnih prednosti niza norma EN 18120 praktičan pristup. Posljednjih godina brojna ambalaža na tržištu se prikazuje kao pogodna za recikliranje iako se ne može učinkovito razvrstati, odvojiti ili obraditi u postojećoj infrastrukturi za recikliranje.

Norme niza EN 18120 nastoje to ispraviti tako što se bave **ponašanjem ambalaže u stvarnosti** u cijelom lancu recikliranja: prikupljanju, razvrstavanju, pranju, odvajanju i preradi.

Niz započinje s normom EN 18120-1, kojom se definiraju temeljna načela i nazivlje oblikovanja plastične ambalaže namijenjene recikliranju. Nadopunjuje ju norma EN 18120-3, posvećena procesima procjene mogućnosti razvrstavanja, uključujući tehnologije poput spektroskopije u bliskom infracrvenom području (NIR), magnetske separacije i separacije vrtložnim strujama.

Osim tih općih načela niz uključuje i posebne smjernice za pojedine kategorije ambalaže i materijale:

- PET boce
- PET krutu ambalažu
- PE i PP krutu ambalažu
- PE i PP fleksibilnu ambalažu
- PS/XPS krutu ambalažu
- EPS ambalažu.

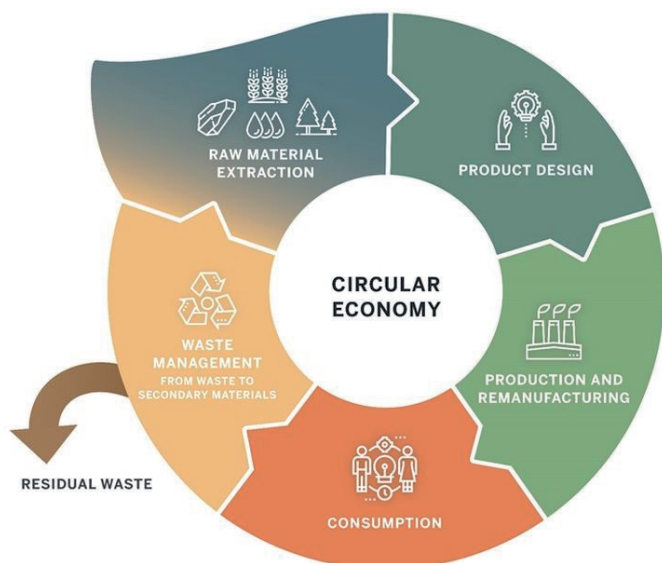
Ostalim dijelovima niza definiraju se usklađeni protokoli za procjenu pogodnosti za recikliranje za svaki od tih tokova materijala. Niz tako čini dosljednu i znanstveno utemeljenu metodologiju za cijelu Europu.

Podrška europskim ciljevima u pogledu kružnog gospodarstva

Važno je vrijeme objave niza EN 18120. U cijeloj Europi tvorci politika **pojačavaju nastojanja da se smanji ambalažni otpad**, povećaju reciklirani sadržaj i **poboljša učinkovitost resursa**. Nove zakonodavne inicijative, uključujući Uredbu o ambalaži i ambalažnom otpadu (PPWR), ubrzavaju tranziciju prema sustavima ambalaže koji nisu samo pogodni za recikliranje nego se mogu **zaista reciklirati u velikim razmjerima**.

Norme imaju važnu ulogu u tom kontekstu. Propisima se mogu definirati ciljevi, ali **norme su operativni alat** potreban za njihovu dosljednu provedbu u različitim djelatnostima i državama.

EN 18120 stoga djeluje kao **most između političkih ambicija i gospodarske stvarnosti**. Uspostavljanjem zajedničkih kriterija i ispitnih protokola pomaže proizvođačima u oblikovanju ambalaže koja je kompatibilna s postojećim i budućim sustavima recikliranja. Istodobno daje poduzećima za recikliranje i javnim tijelima pouzdaniju osnovu za procjenu svojstva ambalaže.

To usklađivanje važno je na europskom tržištu na kojem ambalaža često putuje preko granice i duž snažno povezanih lanaca vrijednosti. Bez zajedničkih tehničkih referencija tvrdnje o pogodnosti za recikliranje mogu brzo postati nepovezane ili nedosljedne.

Plan za inovacije

Niz EN 18120 izniman je i zato što priznaje da se **tehnologije recikliranja i dalje vrlo brzo razvijaju**. Nekoliko dijelova niza izričito se poziva na „najsuvremenije“ procese prikupljanja, razvrstavanja i recikliranja te predviđa budući razvoj u području recikliranja materijala i kemijskog recikliranja.

Pristupom usmjerenim na budućnost osigurava se da norme ne opisuju samo trenutačnu praksu u djelatnosti nego i potiču inovacije.

Primjerice, smjernice klasificiraju značajke ambalaže prema njihovoj kompatibilnosti s procesima recikliranja na temelju jednostavnog i pristupačnog sustava označivanja bojama:

- zeleno – potpuno kompatibilna
- žuto – kompatibilna uz ograničenja
- crveno – nekompatibilna ambalaža.

Takvi alati pomažu poduzećima da u mnogo ranijoj fazi razvoja proizvoda uključe aspekte pogodnosti za recikliranje, čime se smanjuje rizik da na tržište dopiye ambalaža problematičnog dizajna.

U normama se također prepoznaje sve veća važnost naprednih tehnologija razvrstavanja i detaljnih protokola ispitivanja pogodnosti za recikliranje. Od flotacije i elutriacije zrakom do ekstruzije i karakterizacije peleta: okvir EN 18120 odražava sve veću sofisticiranost suvremenih sustava recikliranja.

Jačanje europskog gospodarskog vodstva

Objava niza EN 18120 ponovno pokazuje da europska normizacija istodobno pridonosi gospodarskoj transformaciji i održivosti okoliša.

Stvaranjem zajedničkih tehničkih referencija za ambalažu pogodnu za recikliranje Europa pomaže gospodarstvu da prijeđe s neusklađenog na usklađen model kružnog gospodarstva. Očekuje se da će norme potaknuti inovacije, povećati pouzdanost tvrdnji o pogodnosti za recikliranje i pogodovati ulaganjima u infrastrukturu za recikliranje.

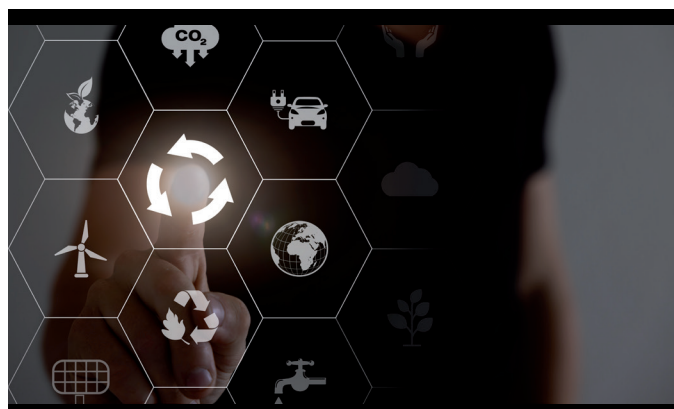
No, najvažnije je da norme potvrđuju jednostavnu, ali sve važniju činjenicu: recikliranje ne počinje u postrojenju za obradu otpada nego u fazi oblikovanja.

Dok potrošači, gospodarstvo i tvorci politika zahtijevaju održivija rješenja za ambalažu, niz norma EN 18120 Europi osigurava pouzdan i usklađen okvir kojim se ciljevi kružnog gospodarstva mogu pretvoriti u stvarnost.

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

Nova norma o ugljikovu otisku i emisijama stakleničkih plinova električnih i elektroničkih proizvoda

U ožujku 2026. godine CENELEC-ov tehnički odbor CLC/TC 111X „Environment” objavio je novu normu o kvantifikaciji i priopćavanju ugljikova otiska i smanjenja emisija stakleničkih plinova (GHG) električnih i elektroničkih proizvoda. U razdoblju kada klimatska transparentnost postaje glavni zahtjev na globalnim tržištima, ta norma nudi usklađen pristup procjeni i priopćavanju uspješnosti upravljanja okolišem.

EN IEC 63372:2026 ‘Quantification and communication of carbon footprint, GHG emission reductions and avoided emissions from electric and electronic products and systems – Principles, methodologies, requirements and guidance’ međunarodna je norma izrađena u suradnji s CENELEC-ovim tehničkim odborom TC 111X ‘Environment’. U njoj se navodi zajednička metoda za **mjerjenje i priopćavanje utjecaja električnih i elektroničkih proizvoda i sustava na klimu**. Obuhvaća tri glavna aspekta: ugljikov otisak proizvoda (CFP), smanjenje emisija stakleničkih plinova i izbjegnute emisije. Na temelju pristupa procjene životnog ciklusa (LCA) u normi se procjenjuju emisije tijekom cijelog životnog ciklusa proizvoda, od sirovina i proizvodnje preko uporabe do postupanja na kraju životnog vijeka.

Norma zamjenjuje prijašnje dokumente IEC TR 62725:2013 i IEC TR 62726:2014 i uvodi poboljšane metode za izračun ugljikova otiska proizvoda, kvantifikaciju smanjenja emisija i procjenu izbjegnutih emisija. Organizacijama pomaže u **priopćavanju informacija povezanih s klimom na transparentan, dosljedan i znanstveno utemeljen način**.

Norma EN IEC 63372 važna je jer vlade, investitori, kupci i zakonodavac sve češće zahtijevaju pouzdane informacije o utjecaju proizvoda na klimu. Norma podupire donošenje odluka na temelju upućenosti, sprječava dvostruko računanje smanjenja emisija i pridonosi globalnoj zaštiti klime i ciljevima neto nultih emisija.

Gospodarstvu osigurava **priznat okvir** za procjenu i dokazivanje **svojstava proizvoda s obzirom na okoliš**. Za društvo potiče razvoj i primjenu tehnologija kojima se smanjuju emisije stakleničkih plinova poput toplinskih crpki, sustava obnovljive energije, električnih vozila i rješenja za pametno upravljanje energijom.

Primjer primjene ove norme u praksi toplinska je crpka koja zamjenjuje konvencionalni sustav grijanja na fosilna goriva. Primjenom norme EN IEC 63372 proizvođači mogu kvantificirati i emisije koje generira toplinska crpka i emisije koje se izbjegavaju u usporedbi s emisijama tradicionalnih tehnologija grijanja. Tako potrošači dobivaju pouzdane informacije i podupire se prijelaz na rješenja za grijanje s nižim emisijama ugljika.

Uspostavom jasnih načela i metodologija za mjerjenje i priopćavanje ugljikova otiska norma EN IEC 63372 **jača povjerenje u tvrdnje o utjecaju na okoliš** i olakšava usporedivost proizvoda i sektora. Gospodarstvu osigurava alate za vjerodostojno dokazivanje uspješnosti upravljanja utjecajem na klimu, a potrošačima i dionicima omogućuje donošenje odluka na temelju upućenosti. U konačnici, norma pridonosi **ubrzavanju prelaska na održivije gospodarstvo s niskim emisijama ugljika**.

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

ETSI-jeve norme omogućuju funkcioniranje digitalnih lisnica za 450 milijuna Europljana

Za sigurnu i interoperabilnu EU-ovu lisnicu za digitalni identitet koja štiti privatnost

Zamislite da možete dokazati svoj identitet na internetu, potpisivati dokumente ili podijeliti svoje kvalifikacije – sve to iz jednog sigurnog digitalnog novčanika na svojem telefonu. To je ono što će europska lisnica za digitalni identitet (EUDIW) ponuditi za 450 milijuna građana Europske unije.

Danas ETSI s ponosom objavljuje da je izdao prve norme koje podupiru europsku lisnicu za digitalni identitet, što je velik događaj za europsku infrastrukturu digitalnog identiteta.

Funkcionalnosti digitalne lisnice

Buduća EU-ova lisnica za digitalni identitet omogućit će građanima i stanovnicima EU-a da dokažu svoj identitet i dijele podatke (poput dobi, diplome ili ovlaštenja) na siguran način koji štiti privatnost. Moći će se upotrebljavati u javnim uslugama, zdravstvu, bankarstvu, na putovanjima, u obrazovanju i mnogim drugim područjima. Svaka država članica EU-a ponudit će korisnicima barem jednu lisnicu, omogućujući neometan pristup javnim i privatnim uslugama i u drugim državama.

Lisnica će korisnicima omogućiti siguran pristup internetskim uslugama bez potrebe za brojnim lozinkama, pohranu i upravljanje službenim digitalnim dokumentima, dijeljenje verificiranih informacija poput diploma ili dozvola i potpisivanje dokumenata pravno obvezujućim elektroničkim potpisom.

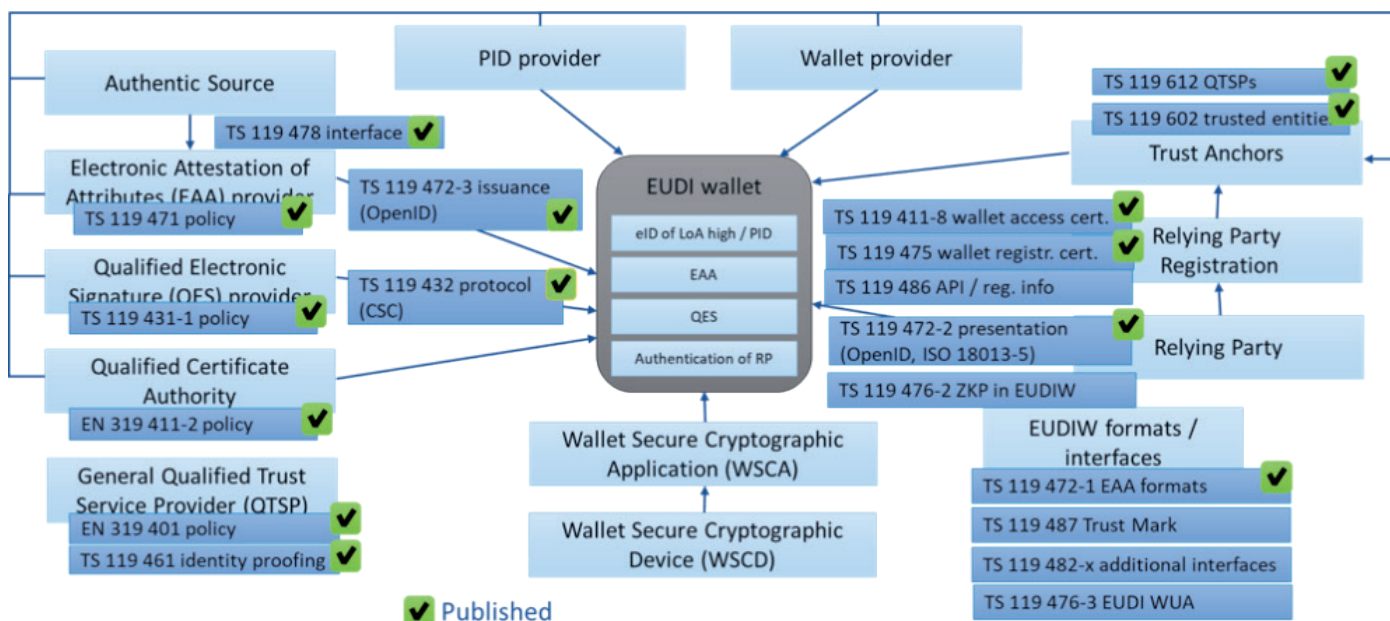
Povjerenje, sigurnost i privatnost na prvom mjestu

Lisnice, koje se temelje na zajedničkim specifikacijama, osigurat će interoperabilnost u cijeloj Europi uz očuvanje privatnosti korisnika snažnom kriptografijom na načelu minimuma podataka.

Nove ETSI-jeve norme pokrivaju cijeli ekosustav EU-ove digitalne lisnice: od profila potvrda za pojedinu lisnicu, politike certifikata i formata imenika pružatelja usluga povjerenja (*trust list*) do protokola za udaljeno potpisivanje, dokazivanja identiteta i dugoročne zaštite podataka. One će osigurati da lisnice štite osobne podatke i privatnost građana snažnim sigurnosnim mehanizmima i izbjegavanjem nepotrebnog dijeljenja podataka te da funkcioniraju neometano bez obzira na državu i uslugu.

Nick Pope, predsjednik ETSI-jeva tehničkog odbora za elektroničke potpise i infrastrukture povjerenja, objašnjava: *Naš je cilj učiniti digitalne interakcije diljem Europe što jednostavnijima i pouzdanijima, bilo da putujete, studirate, radite ili mrežno pristupate uslugama. ETSI ima dugogodišnje iskustvo u elektroničkim potpisima, kibernetičkoj sigurnosti i upravljanju podacima povjerenja. Digitalne lisnice nalaze se na sjecištu tih tehnologija i imaju koristi od našeg iskustva.*

Prvi paket od više od 24 tehničke specifikacije prekretnica je u širokim europskim nastojanjima koja podupiru Europska komisija i Europski gospodarski prostor (EEA).

ETSI-jev tehnički odbor ESI nastaviti će s radom u 2026. i 2027. godini s težištem na pretvaranju tehničkih specifikacija u europske norme, ugradnji povratnih informacija iz velikih probnih primjena i početnih implementacija, razvoju okvira za interoperabilnost i ispitivanje sukladnosti te proširenju portfelja norma na dodatne komponente lisnica. EUDIW se već testira u nizu velikih probnih primjena za javne usluge, bankarstvo, registraciju vozila i putovanja.

Suradnja diljem Europe

Kako bi se podržala daljnja suradnja, ETSI i CEN organizirat će **zajedničku radionicu o europskome okviru digitalnog identiteta**, koja će se održati od 29. rujna do 1. listopada 2026., okupljajući dionike iz cijelog ekosustava. Radionica će biti zanimljiva za sve koji se bave osiguravanjem sigurne digitalne infrastrukture u Europi.

O ETSI-ju

ETSI je jedno od triju tijela koja Europska unija službeno priznaje kao europske normizacijske organizacije. To je neovisno neprofitno tijelo s više od 900 članskih organizacija iz više od 60 zemalja na pet kontinenata koje se bavi normizacijom IKT-a. ETSI pruža otvoreno okruženje članovima koji zastupaju gospodarstvo, znanstvene ustanove, sveučilišta, tijela vlasti i državna tijela. ETSI podupire pravodobnu izradu, prihvatanje i ispitivanje globalno primjenjivih norma za sustave, aplikacije i usluge utemeljene na informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji (IKT) u svim sektorima.

Za više informacija posjetite
<https://www.etsi.org/>.

Kontakt:

Claire Boyer
mob.: +33(0)6 30 48 58 95
e-pošta: claire.boyer@etsi.org

Izvor: ETSI
Pripremila: Alica Glavaš
Prijevod: Tatjana Majić